

PRESBITER

TARTALMUNKBÓL

- Család és gyülekezet
 - 6. országos konferenciánkról jelentjük
 - Gyülekezetépítés
 - Emlékezetes presbiterek
- Interneten: www.parokia.net

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

XI. évfolyam 5. szám

BUDAPEST

2002. szeptember-október

Új reformáció

Aktivizálni a hívők egyetemes papságát

Luther tanítása az egyetemes papságról a legfontosabb tényező, ami még ma is megkülönböztet bennünket a katolicizmustól.

Az úgynevezett „lelkészek” és az úgynevezett „laikusok” közötti különbségtétel nem biblikus és nem protestáns.

Az egyetemes papságot csak úgy aktivizálhatjuk gyülekezeteinkben, ha az emberekben szeretetet ébresztünk a Szentírás iránt.

Egyetlen emberben sincs meg az összes képesség, amely ahhoz szükséges, hogy egy gyülekezetnek csak megközelítőleg is nyújtani tudja mindazt, amire szüksége van.

Minden keresztyén kapott valamilyen kegyelmi ajándékot Istentől – és megkapta a hozzá tartozó feladatot is.

A gyülekezet vezetésének legfontosabb feladata, hogy hozzásegítse a gyülekezet tagjait adományaik, képességeik felismeréséhez, és segítse őket, hogy éljenek velük.

A gyülekezetben kinek-kinek azt a feladatot kell ellátnia, amelyre Isten különösképpen alkalmassá tette.

Az olyan munkatársak, akik Istentől kapott képességeik szerint végzik feladataikat, nemcsak jól végzik a munkájukat, hanem motiváltan és lelkesen is szolgálnak.

Vállalni az irányítás felelőségét

Gyülekezeteink vezetése megoldatlan kérdés, amelyet ballasztként cipelünk át az új évezredbe.

A gyülekezeteket az egyháztanácsoknak (presbitériumoknak) kellene vezetniük. Ezek azonban túlnyomórészt igazgatási és szervezési kérdésekkel foglalkoznak.

Ahol hiányzik a vezetés, ott nem szabadság uralkodik, hanem az erősebb joga.

A gyülekezeteknek szükségük van valamilyen vezéreszmére, amelyhez igazodhatnak.

A Szentlélek munkája nem szükségtelenné, hanem értelmessé teszi a tervszerű működést.

A jövő egyháztanácsának (presbitériumának) feladata a következő: „víziókat= látásokat kialakítani, víziókat továbbadni, víziókat meggyökereztetni”. – Minden egyéb munkával másokat kell megbízni.

Az Újszövetség tanítása szerint csak olyanok vezethetik a gyülekezetet, akik képesek azt lelkileg táplálni.

Jézus példát mutatott, hogy miként kell a gyülekezetet vezetni: nem uralkodott tanítványain, hanem szolgáltatta őket.

(Kl. Douglas, *Az új reformáció c. könyvéből*, Kálvin Kiadó füzetek, Bp. 2002.)

*

A reformáció ma

Az egyház reformációjának alapjai

51. Legyen a hívő bármelyik egyházban – minden egyháznak szüksége van reformációra a *szellemi megújulás* értelmében. Ez csak az egyéneken kezdődhet meg: személyes vétjük és alkalmatlanságuk felismerése és Jézus Krisztus kegyelmében és hatalmában való bizalom által.

52. *Egyedül Jézus Krisztus* az Úr, nem más urak, vallásalapítók vagy ideológusok.

53. *Egyedül Istennek* a Bibliában lefektetett *Igéje* érvényesüljön. Semmiféle más szöveg, kijelentési forrás, vagy ideológia.

54. *Egyedül Isten kegyelméből és hit által igazulunk meg*. Nem önmegváltó technikák és reinkarnációs elképzelések által. Vagy olyan bűnös kísérletekkel, amelyek Isten eljövendő országának üdvösséges

(Folytatás a 2. oldalon)

Kálvin János

Kálvin pecsétje

A Heidelbergi Káté egyik szerzője, Olevianus Gáspár

Új reformáció

(Folytatás az 1. oldalról)

állapotát, a világ-béke birodalmat rajongó várakozással és emberi erővel előre meg akarják valósítani.

55. *Jézus Krisztus*, ahogyan arról a Szentírás nekünk tanúságot tesz, *Istennek egyetlen Igéje*, akire hallgatnunk kell, akiben bízunk kell mind életünkben, mind halálunkban, és akinek engedelmeskednünk kell. „Elutasítjuk azt a tévtanítást, amely szerint az egyház igehirdetésének forrásaként Isten egyedüli Igéje mellett el kellene ismerni más eseményeket, erőket, személyeket és igazságokat Isten kijelentésének” (az 1934-es Barmeni Teológiai Nyilatkozat I. cikkelye).

Az egyház megbízatása

78. Az egyház feladata, hogy egyedül és kizárólag a *Biblia*, mint Isten Igéje szerint tájékozódjék, és elutasítson minden Biblia-ellenes tanítást, hogy világos tájékozódást nyújthasson az egyéneknek és a társadalomnak.

79. Hivatva van arra, hogy nagyobb lehetőséget nyújtson a *misszionáló gyülekezetépítésnek*, mint ahogy eddig ez sok helyen történik.

80. Fogadjon be Biblia- és hitvalláshű munkatársakat, biztosítson számukra élet- és munkálkodási lehetőséget, és ne fenyegetse őket szankciókkal vagy kizárással.

81. Ne rendezzen *kényszergyűjtéseket* olyan rendezvények érdekében, amelyeket a Biblia-hívő keresztyén nem támogathat jó lelkiismerettel.

82. Adjon világos válaszokat az *erkölcsi kérdésekre*, amelyek egybehazsanak a Szentírással, és nem mondanak ellent neki. Pl. a házasság, a család, a magzatelhajtás, eutanázia és homoszexualitás kérdésében.

(*Német protestánsok állásfoglalása, 2001.*)

*

És hogyan vélekednek dél-koreai testvéreink?

Sola Scriptura = Egyedül a Szentírás

„Azért tanulmányozzuk a Bibliát, hogy biztos hitünk legyen. A mi életünkben a bizalom az étellel egyenlő. A Biblia a pró-

féták és a apostolok jegyzete. Az Ószövetség jövődöléseinek a beteljesedését az Újszövetség mondja el. Ha az Ószövetséget „gyökérnek” nevezzük, akkor az Újszövetséget „ágnak” kell hívni. A két szövetségnek ugyanaz az alapja, de különböző a formája.”

„Isten barátává kell válnunk ahhoz, hogy Isten szócsöveiként szabadon tudjuk prédikálni a Szentírás minden részét. Először az Ige iránti engedelmisségben kell élnünk, így várva választ az imádságunkra. Ha Istennek engedelmeskedünk, akkor tudjuk hitelesen hirdetni az Ő szavát, és akkor tudjuk mennyei eledellel táplálni a gyülekezetet, Isten népét. Szeretnék arra figyelmeztetni benneteket, hogy a prédikálás művészet. Ha úgy érzitek, hogy nehéz Isten Igéjét hirdetni, van egy jó módszer, egy javaslat a számotokra. Miután végeztek, és kézhez kapjátok a diplomátokat, kezdjétek el a Genezistól, és prédikáljátok végig a Szentírást a Jelenések könyvéig. Lehet, hogy ez öt-hat évet vesz igénybe, de ha követitek ezt a javaslatot, a szövegben való nagy jártasságra tesztek szert, és ez segíteni fog abban, hogy megtaláljátok a szöveg értelmét.”

Sola Gratia = Egyedül kegyelemből

„Pál Krisztusra támaszkodott, mert tudta, hogy ő reménytelen bűnös. Először Pálnak fel kellett adni magabiztosságát. *Ha valaki egyik kezével magára, a másikkal Krisztusra támaszkodik, azt nem lehet megmenteni.* El kell kötelezni magunkat Krisztus mellett, megvallva, hogy az Úrhoz tartozunk. Ezáltal az elkötelezettség által leszünk az Úréi. Annak, aki elkötelezte magát az Úrnak, annak bizonyossága lehet afelől, hogy az Úr örökké gondját viseli.”

Sola Fide = Egyedül hit által

„Mit kell tennünk, ha mi keresztyének »élő kövek« akarunk lenni? Először az Úrhoz kell menni, aki »élő kő«, és akkor mi is azzá lehetünk. Az »Úrhoz menni« azt jelenti, hogy hinni az Úrban. A hit itt mozgásként van említve, mert a hit mindig egy konkrét cselekedet, nem valami elvont fogalom. Ha azt akarjuk, hogy erős hitünk legyen, akkor cselekednünk kell. A

hitelenség elméletét a hit cselekedeteivel tudjuk lerombolni. A hit csodálatos hatalmát csak a hit engedelmissége által tapasztalhatjuk meg. A hit sohasem csak elmélet, mindig gyakorlat is. Krisztus elfogad mindenkit, aki hozzá jön. De nem örül annak, akinek nincs hite. A Sátán is tud valamit a lelki dolgokról, de a tudása haszontalan, mert nem jó cselekedetekben mutatkozik meg. A pokolban minden lélek tudja, hogy Isten él. De a Sátán és a pokolbeli lelkek nem szeretik az Urat, és nem engedelmeskednek neki. Az Isten országa nem azoknak adatik, akik csak elméletben hisznek. A mennyben minden szent nagy örömmel dicséri az Urat, és szolgálja őt örökké.”

(*Sung-Kuh Chung, Koreai református igehirdetők, Kálvin Kiadó, Bp., 2002.*)

Zwingli az emberről

Zwingli arca

Huldrych Zwingli, a zürichi reformátor 1525-ben az igaz és hamis vallásról elmélkedve, ez írta:

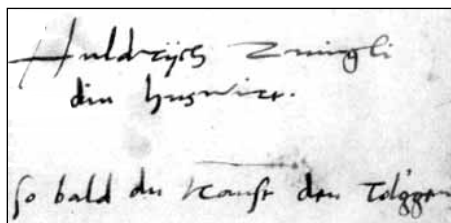
„Megismerni azt, hogy mi az ember, legalább olyan nehéz, mint tintahalat fogni. A tintahal az általa kiválasztott sötét festékfüggöny mögé rejtőzik, amint észleli, hogy a halász ki akarja fogni. Az ember, amint észleli, hogy valaki őt meg akarja ragadni, ki akarja ismerni, azonnal a képmutatás sötét és sűrű ködfüggönyébe burkolózik... Ezt ismerte fel az evangélium elhívott hirdetője, Pál is, amikor az I. Kor. 2,11-ben megállapította: „Kicsoda tudja

(Folytatás a 3. oldalon)

Új reformáció

(Folytatás az 2. oldalról)

az emberek közül az ember dolgait, hanemha az embernek lelke, amely őbenne van?" Már a zsolnáros is tudta: „Minden ember hazug” (116,11/a.). Zwinglinek az volt a véleménye, hogy „ember az embert nem ismerheti meg. Ugyanis oly' mértékben színlel és képmutatóskodik, hogy mikor azt hiszed, végre megragadtad valamelyik oldalát, akkor máris a másik oldaláról mutatkozik meg”. Így tehát, mivel az ember nem képes igazán embertársát megismerni, s csak kevesen, szinte senki sem képes önismeretre eljutni, Zwingli úgy vélte: „Istentől, az ember Teremtőjétől kell elkérnünk az emberismeretet, miként az istenismeretet is. – Csakhogy az istenismeret elzárattott értelmünk elől, mert ez túl tompa és esendő Istennek minden értelmét felülmúló dicsőségéhez és világosságához. De ugyanígy elrejtett előlünk az ember igazi ismerete is, mert az túl leleményes és gyors a hazugságban és a képmutatásban.” – Így hát mind az igazi istenismeret a könyörülő Isten ajándéka, amit újra és újra Tőle kell kérni. Ma is és mindig. Jó erre komolyan figyelniünk!

A reformátor kézjegye

Igazi előkészület nélkül nem lehet, vagy hiábavaló templomba menni. Az előkészület az a korsó, amivel az épülés mély kútjából merítünk. Szegény szomjas ember, aki epedve nézi a mélyben buzgó forrást, de nem tud meríteni belőle... Az előkészület a léleknek áhítatos kismulása és átlátszóvá tétele. A nap bármilyen főszege, háborgó vízben nem tud tükröződni. De ha csöndes a víz, akármilyen sekély is, olyan mélyen mutatja a napot, aminő magasan ragyog az.

Ravasz László

Luther Márton

1. E - rös vá - runk né - künk az Is - ten.
Meg - sza - ba - dít ve - sze - de - lem - től.

És fe - gy - ve - rünk el - len - ség el - len.
A - mely ránk most min - de - nün - nen tör

A mi ré - gi el - len - sé - günk Há - bo - rog ve - lünk.

E - rő - vel, fe - gy - ver - rel És sok esa - lár - d - ság - gal

És min - den nagy ha - tal - mas - ság - gal.

Az Ige körül

De ha nem tenné is...

Dániel 3,1-30

Nabukadnecar király hatalmas birodalmát, annak sokféle népét egy egységes vallás megalkotásával akarta egybetartani. Egy harminc méter magas és három méter széles szobrot állíttatott fel, amelyet hatalmas ünnepe keretében avatott fel. Elrendelte, hogy mindenki boruljon le, és hódoljon a szobor előtt. Aki pedig nem tenné, azt a tüzes kemencébe vetik. Három Izraelből elhurcolt férfit – Sidrák, Mísák és Abednégó – azzal árultak be, hogy nem hajlandók tisztelni az aranyszobrot. A király önmagát mindenkinél hatalmasabbnak véelve jelentette ki, hogy van-e olyan Isten, aki az én kezemből ki tud benneteket szabadítani?

A három férfi nem volt ellenálló, a hatalommal szembehelyezkedő, kötekedő. Állami tisztviselők voltak (2,49). A felállított szobrot azonban nem voltak hajlandók tisztelni. Vallották, hogy „van nekünk Istenünk, akit tisztelünk (17). Istenünk ki tud szabadítani a tüzes kemencéből és a te kezedből is, oh király.” Magatartásuk nem Isten melletti kiállást, hanem Isten hatalmas, előttük sem ismert terve megvalósításában való készs-

get jelentett. Eszközöknek tekintették magukat, akik készen állnak a rájuk kiszabott – legyen az bármilyen – feladatot teljesíteni. Nem felbuzdultságukban, nem a szoborral szembeni megvető gyűlöletükben, dacos ellenállással fordultak szembe a királyi akarral. De még nem is kérkedtek, hogy a mi Istenünk mennyivel más. Vannak, akiknek az Isten-kapcsolatuk az Istennel való kérdésben jut kifejezésre. Az én Istenem mindennél hatalmasabb, ezért vagyok rá büszke. De büszke vagyok magamra is, hogy én ilyen urat szolgálhatok.

Istenbe vetett bizodalomukba belefért az is, ha nem úgy lesz, ahogy ők akarták. Legyen meg a Te akaratod... mindenben. Isten akaratát teljesülésébe az is beletartozott, ha nem érdeküknek megfelelően dönt. Nem a soruk alakulásán át mérték le tetteit és hatalmát. Isten élő, valóságosan létező Úr, és nem a mi egyéni elképzeléseink megvalósítója. Ezek a gondolatok jutottak kifejezésre a király előtt elmondott szavaikban.

(Folytatás a 4. oldalon)

(Folytatás a 3. oldalról)

A bizonyágtételüknek nem az volt az alapja, hogy ki fog szabadítani, hanem, hogy hatalmából fakadóan ki tud szabadítani. Van hatalma, a hitem viszont erre a hatalomra alapozódik. Akkor is van hatalma, ha nem szabadít ki! Más az Isten hatalmába, és más az Isten tettébe vetett hit. Az Isten hatalmába vetett hit szerint Istennél semmi sem lehetetlen. Ő tudja mit tart szükségesnek. Az Isten hatalmába vetett hit azt jelenti, akkor is hiszek Benne, ha nem azt teszi, amit én várok, vagy amit én jónak tartok. Ezért a hatalmába vetett hit mércéje: „de ha nem tenné is...” (18). Nem azért hiszek, mert tétével felém bizonyítja, amit gondolok, hanem azért, mert hiszem, hogy képes rá. Ha nem teszi (tenné), attól még képes rá.

Legfeljebb nem ismerem szándékát. Isten azonban a kemencébe bedobott három férfit a tűzből is megmentette. Isten verbébe a megmentésük tartozott bele. A király korábban már leborult az álmokat megfejtő Isten előtt, de még nem találkozott Istennel a minden erőt meghaladó hatalmával. Megláthatta azonban, hogy a Felséges hatalma a tüzes kemencébe vetettekre is kiterjed.

A szabadítás nem a három férfi megmentése érdekében történt. Ha Isten nem mentette volna meg őket és elégnék, attól még hatalma ugyanakkora maradt volna. A bennük

élő, az Isten iránti bizalmuk nemcsak eddig terjedt: „ha megment”, hanem „ha nem tenné is”.

A tüzes kemencék forrósága bennünket is elér. Olykor felizzanak a mi saját kemencénk parazsai. Égetnek, perzselnek. Kiolvasszák belőlünk azt, ami felesleges. Megerősítenek abban, hogy Urunk képes a legnagyobb veszedelemben is megszabadítani. Lehetséges annak felismerésére, hogy nem vagyunk egyedül. Ott van velünk a negyedik, aki „olyannak látszik, mint valami isten” (25).

A tüzes kemence látványa megsemmisítette a királyban a saját hatalmának addig hitt nagyságát. Amint látta, hogy „szabadon jártak a tűzben”, a király megerősítette magát, hogy a negyedik, akit nem vetettek be a kemencébe, is ott van velük. Él a Felséges! Hatalmasabb mindenki másnál. Legyőzte a királyt. A király aggódva állt a kemence ajtajánál. Hívogatta őket: „szolgái a Felséges Istennek, gyertek ki. Jöjjetek ide”. Kijöttek. Előljárók és helytartók látták, hogy a tűz semmit sem ártott nekik. Hajuk szála sem perzselődött meg. Még a füst szaga sem járta át őket. A három férfin keresztül kifejeződhetett Isten hatalma. A király maga méltatta tetteiket. Legyőzötte jelentette ki, „nincsen más Isten, aki így tud szabadítani”. (29).

Hagyd, hogy Isten hatalma győzedelmeskedhessen rajtad!

Dr. Cseh Lajos

Borsod-Gömöri Konferencia

2002. augusztus 4-én délután került sor a borsod-gömöri egyházmege presbiteri konferenciájára Nekézsenyben. Mint évek óta az megszokott, ez évben is négy presbiterképző, továbbképző alkalmat szerveztünk, melyek közül ez utóbbi a harmadik volt. Meggyőződésem, hogy a helyi gyülekezet állhatatos imaháttérének is köszönhetően, mintegy 120-150 presbiter testvérünk jelent meg. (Ez a létszám „szokásosnak” mondható a többi alkalmunkon is.)

Tóth Sándor kazincbarcikai lelkipásztor bevezető evangelizációját követően versszolgálat hangzott el, majd bizonyágtételt hallhattunk. Jó volt most is megbizonyosodni, hogy a rövid, de jól átgondolt, tartalmas és főleg hiteles, Istentől ihletett bizonyágtétel több év „színtelen” igehirdetésével érhet fel. *Hála legyen az Úrnak az Ő kimondhatatlan jóságáért!* A bizonyágtételt újabb vers, majd gazdag szeretetvendégség követte.

Jelen képzési alkalmunk a család, családi áhítat témáját tűzte zászlajára. Erről hallhattunk tartalmas előadást Borbély János zubbogyi lelkipásztor testvérünkétől. Az előadást jó hangulatú, a parazs vitákat sem mellőző kiscsoportos beszélgetés követte. A csoport-

beszélgetéseken alapvető kérdések kerültek napvilágra. Néhány ezek közül:

- Mi az Isten szerinti család ismerve?
- Hogyan alkalmazható a gyakorlatban, napjainkban az Isten sorrendje? (Isten, Krisztus, férfi, nő, gyermek)
- Lehet-e a gyermek a szülők bálványja?
- Mit tanulnak, hallanak otthon gyermekeink, unokáink? Miről tesznek bizonyágot?
- Szükséges-e a családi áhítat?
- Mikor legyen? Milyen legyen a felépítése?

Hálásak vagyunk Istennek, hogy ezen a napon különösen megérezhettük közelségét, jelenlétét és szeretetét. Ennek köszönhető, hogy minden testvérem, akivel csak beszélhettem az alkalom után, azt mondta el, hogy hosszú időre feltöltelezve indult útnak az otthoni gyülekezetébe, hogy hírt vigyen Jézus Krisztus szeretetéről, amely társat, gyermeket, családot és főként életet – örökéletet – ajándékozott mindannyiunknak.

A Presbiteri Szövetség további áldozatos munkájára Isten gazdag áldását kérve, testvéri szeretettel:

Fodor Bertalan

borsod-gömöri területi szervezeti titkár

Keletkezéstörténet

Timóteushoz írott második levél

Többségében tartja magát az a vélemény, hogy Timóteushoz írott második levél az apostolnak az utolsó levele. Életének utolsó idejéből keveset tudunk. Az első tárgyaláson már túl van. Barátai elhagyták, de még megmenekül az oroszlánok szájából (4,17). Vár a jogerős ítéletre. Lukács vele van, Démász elhagyta. Timóteust hívja, hogy Troászba hagyott köpenyével és a könyvekkel együtt keresse fel. Mintegy végső kiáltás „igyekezzél hozzám jönni hamar”.

A két Timóteushoz és Títuszhoz írott levelet pásztori levélnek nevezik. Ezek nem gyülekezetnek és nem is magánszemélynek íródnak, mint a Filemon levél, hanem a gyülekezetek felelős tisztviselőihez, pásztorokhoz. A levél keletkezésének 63 ószét tekintik. Pásztornak szóló pásztori levél, amelyben a szeretett tanítványnak ad tanácsokat és erősítést munkája elvégzéséhez. Mindekelőtt arról a kegyelmi ajándékról szól, amely kezeinek „a rád tétele által van” benne. Bár félelmetes körülmények között börtönben sýnylódik, biztatása arról szól, hogy „nem félelemnek a lelkét adta nekünk Isten” (1,7).

Az apostol szorongatott helyzetében is annak hangoztatását tartja fontosnak, hogy Timóteus bátran tegyen bizonyágot Krisztusról. A hamis tanítók egyre nagyobb veszedelmet jelentenek, ezért az apostol a velük szembeni magatartásról ír. A legeredményesebb eszköz ebben a küzdelemben a bizonyágtétel. A szelíd, alázatos, hű élet. De ugyanilyen fontos az Ige, az igazság beszédének helyes hasogatása. A szentségtelen és üres vitatkozások kerülése.

A levél mintegy az apostol végrendeletének tekinthető: maradj meg abban, amit tanultál, és amiről megbizonyosodtál, tudván, kitől tanultad (3,14).

Az Ige hirdetése mindenek feletti feladat. Ezért hirdesd az Igét, állj vele elő, akár alkalmas, akár alkalmatlan az idő. Feddj, ints, biztass teljes türelemmel és tanítással (4,2).

A levél belső gondolataként a hűség húzódik végig. Sokan elfordulnak, te azonban töltsd be szolgálataidat (4,5).

Pál visszatekintve életére, úgy ítéli meg, hogy a nemes harcot megharcolta, futását elvégezte. Az igaz Bíró előtti megjelenésre vár, a félretett igazság koronájára.

Emlékiállítás személyes tárgyakkal

Részlet Kiss Domokos lelkipásztor beszédéből

„...A zsolnáros, amikor éneket zengett az Úrnak (27,6), akkor ezt az Ő gyönyörűséges templomában tette, mintegy ott lakván, mert oda hivatott. Ekként *Máté János* is, gyermekkorától abba az Úrnak szentelt hajlékba járt, hová szülei – az itteni református iskola tanító házaspárja – előszörre hozták, hogy azután élete első három évtizedének minden családi és gyülekezeti ünnepe e falak közt, s e kertben tartassék az Úr iránti hálaadással és örömmel.

Egy dolgot kérvén, hogy „az Úr házában lehessen egész életében”, mint egykor Salamon királynak – ráadásul megadattak neki is az élet ajándékai. Itt konfirmált *Szabó Miklós és Bölcskei Géza* nagytiszteletű lelkészek által Istentől vett áldását kapva életére (1948), s lett az egyházközség legifjabb presbitere, majd az énekkar alapítója, és vezetője mintegy két évtizeden keresztül.

Akik ezekre az évtizedekre emlékezve jöttek el ma erre a kiállításra, tudják, hogy hány és hány felejthetetlen zenés áhítat, koncert, hangverseny tette élővé, színessé és magasztossá a gyülekezeti alkalmakat.

Az Úr szeretetén túl ide kötötte őt a családja iránti szeretet mennyi szála is: ebben a templomban kötött házasságot (1964. június 27.) életének mindvégig hűséges társával, *Lőrincz Juliannával*, aki mind rákospalotai, mind Kálvin-téri szolgálataiban, 34 esztendőn keresztül mellette volt, úgyhogy mindaz, amit most e terem falainak ölelésében, emlékként kiállítva látunk, tanúskodik is arról a megőrző, a feledést megmentő szeretetről, mellyel nem csak az élet mindennapjaiban, de a kényszerű elválást követően is egymáséi maradtak.

Közeli ez a múlt, mégha egyre távolodik is tőlünk. A múlt, melyben mind, kik itt vagyunk, egykor részt vettünk. A szeretetben és hűségben élt élet ajándékaként születtek azután a *Máté-házaspár* gyermekei: *János, Júlia és Ildikó*, s mindhárójukat ebben a templomban keresztelte meg *Pintér István* nagytiszteletű úr, hogy azután konfirmációjukat követően ők is ide térjenek vissza házasságot megáldatni, gyermekeket megkelesztetni, s halottakat eltemetni.

Az itteni harang ha néha megbicsakló nyelvvél is, de mindig hívogatta a *Máté* családot, ahogy írva vagyon a harangokról: „az ünnepeket díszíteni, a vasárnapokat hirdetni, a villámokat elhárítani, a holtakat siratni, az egy igaz Istent dicsérni” vannak (*Celanoi Tamás*). Így követte egymást e szűkre szabott időben a nemzedékek élete mind mostanáig, amikor megállunk egy percre emlékezni és hálát adni az „egy dologért” esedezők kívánságával: hogy legyen mindig egy hely a világban, ahol az ima csendje után az orgona hangja szólal meg, s az

igehirdetés után az énekkar felelhessen Isten beszédére, dicsérve Őt az életéért és az örökéletért.

Az egykori iskola falai közé tértek vissza az emberi emlékezet máig őzött relikviái arról a szolgáról, aki valóban becsületbeli dolognak tartotta az Úrnak való szolgálatot egész életében. (1Thessz. 4,11).

Hiszen mit is jelent ez a szó: *relikvia*? Azt, ami megmaradt! Egy igéből képzett főnév a latin nyelvben. Az ige eredeti jelentése pedig ez: valaki a halálakor örökséget, gyermeket, iratot, s más egyebet hátrahagy...

Íme ők, és íme ezek vannak most szemünk előtt. Egy olyan emberről tanúskodnak, kiről bizvást elmondhatjuk: nullum minus, cuiquam reliquum – azaz „mindenkivel szemben megtetted, amivel tartoztál”.

S azért történhetett ez így, mert ahogyan a 27. zsolnári éneke is mondotta volt: egy dolgot kért az Úrtól! Szolgálni Őt ott, ahová elhívott, magasztalni Őt, mert jót tett vele is örök kegyelme és szeretete folytán. Ahogy Jézus is megerősítette ezt, amikor arra figyelmeztetett: egy a szükséges dolog...

Ezért mondhatjuk most az emlékezés és tisztességtevés alkalmán erre az egy szükséges dologra nézve *Máté János* testvérünkről, hogy ő a jobb részt választotta, mely el nem vétetik tőle (Lukács 10,42).

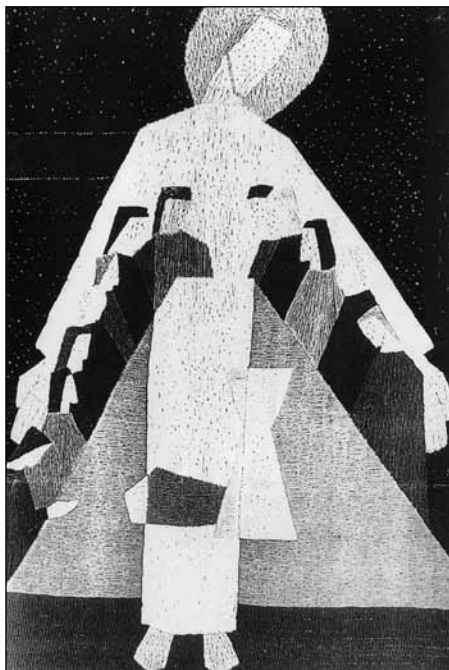
Ezen Igék nyomán mondok magam is köszönetet az egykor volt éneklőmesternek, *Máté János*nak, kit e kiállítás képein orgonálni, az emlékező szalagokon beszélni, s zenélni látunk és hallunk.

Szolgálatáért, a magyar református zenei kultúráért hozott emberi áldozatáért Istennek hálát adva emlékezünk rá.

Család és gyülekezet

A családfő a család papja Krisztusért

Ki teszi a férfit családfővé? Ha valaki önmagát kiáltja ki a család fejévé, vagyis úgy érzi, joga van főnöknek lenni odahaza, az az ember előbb-utóbb diktátorrá válik. Ha pedig csupán az elvárások vagy a megszokás teszi vezetővé, akkor az erőlködés, a megfelelni akarás lesz a pusztá hajtóerő. De ha Istentől kérjük és kapjuk az elhivatást a családfői feladatra, akkor Ő tehetséget és erőt is ad hitelesen betölteni ezt a tisztséget.

Miért felelős a családfő? Egyrészt az anyagi háttérért: hogy amennyire tőle telik, mindent megtegyen, hogy a család ne nélkülözzön. Másrészt a család lelki életéért. Azért, hogy a család kiábrázolja az Isten gyülekezetét. Hogy rendszeresen olvassanak Bibliát, együtt imádkozzanak. Ugyanakkor neki kell ügyelnie arra is, hogy maradjon idő beszélgetésre minden gyermekkel és a feleséggel is, hogy a családban mindenki elmondhassa gondjait-baját. És hogy jusson idő közös játékra, a családi együttlétre.

A hiteles családfő szívében ott van Isten Igéje, és ez alapvetően meghatározza az otthon légkörét: a gyerekek vágnak hazamenni. Az apa minden mozdulatában láthatják, amit hisz. Ugyanakkor nemcsak másokat akar nevelni, hanem engedi, hogy Isten állandóan nevelje Őt Igéje és testvérei által, sőt még a gyerekek által is. Ez nem

jelent azt, hogy megjátssza a szépet a gyerekek előtt, éppen attól lesz hiteles, ha azt is láthatják, hogy mennyire rászorul Istenre és a vezetésére.

A családfői feladat *papi feladat is*. A család fejének *Krisztust kell képviselnie, közbenjárónak* kell lennie, naponként esedezve a család minden tagjáért. Az otthonnak is a szolgálat területének kell lennie, a családban sem lehet lazítani, mondván, hogy ott bárhogy viselkedhetem. *A családban is ugyanúgy Isten színe előtt történik minden, mint bárhol*. Nem kell hogy mindig a helyzet ura legyen, de ha kiderül, hogy nincs bölcsessége egy probléma megoldásához, akkor Istent kérje, hogy irányítsa, és akkor a Lélek gyümölcsei megmutatkoznak az életében. *Valakinek a családpapi mivoltát a következő nemzedék is leméri, aki felnő. Az, hogy mennyire sikerült a hitet átadni a gyermekeknek.*

Közbemjárónak lenni nemcsak a másokért való imádkozást jelenti, hanem egyenesen *haláltusát*. Azt jelenti, hogy úgy imádkozom, hogy inkább én legyek átkozottá, csakhogy a vér szerinti népem üdvözljön. Hittel kell imádkoznom, nem csak kétségbeesésben. Aki hittel imádkozik, tudja, hogy már megvan, amit kért, még mielőtt szólt volna. A kétségbeesett imádkozó nem tud a reménység ellenére is hinni. Istent pedig csak az a hit tiszteli, amely azt mondja: „egyedül benned bízom”. Aki hittel imádkozik, nem nyugszik bele abba, ha nem hallgattat meg az imája, hanem megkeresi: miért nem érkezik válasz – *önvizsgálatot tart*.

Krisztusi módon lenni a család fejének legfőképpen *alázatot* jelent. Akinnek valóban Istentől kapott tekintélye van a családban, be tudja ismerni a társának és a gyerekeinek, ha téved, bármilyen nehéz is ez egyébként: Ne legyünk olyanok, mint az a fiatal szerzetes, aki egy történet szerint odamegy a rendfőnökhöz, és úgy kezd beszélni a vétkéiről, hogy: „a helyzet úgy akarta, hogy ez meg ez legyen velem.” Találó a rendfőnök válasza: „érdekes, a helyzet mindig hozzánk hasonlít.” Isten adjon kegyelmet, hogy nyíltak, egyenesek legyünk a családtagjainkkal!

Papi feladat családfőnek lenni abban az értelemben is, hogy *áldozattal jár*. Nemcsak felajánlok valamit a családomnak, ha-

nem *oda is áldozom magam*. De mi a különbség felajánlás és az áldozat között? – kérdezhetjük. Egy állatmese jól megvilágítja ezt. A tyúk és a koca együtt sétálnak a vendégfogadó udvarán. Figyelmesek lesznek a bentről áradó illatokra. A tyúk azt mondja: „a szagból ítélve ma tojásos sonka lesz.” „Tényleg” – mondja a koca. Mire a tyúk így szól: „látod, sorstársak vagyunk.” Erre megjegyzi a koca: „nem egészen, neked ez a vacsora csak felajánlás, de nekem áldozat.”

(Részlet az erdélyi Kis Tükörből)

Családi istentisztelet Zuglóban

A Budapest-Zuglói Református Gyülekezetbe többségükben kisgyermekes családok családi istentiszteletre jöttek el a Róna utcai templomba. A bejáratoknál óvodás fiúk és kisiskolás leányok az istentisztelet menetét tartalmazó liturgiás lapokat osztogattak; a nagyok pedig az úrasztalánál keresztelőhöz készítették elő a székeket.

Hónapokkal korábban, a Családos Körben merült föl az ötlet, hogy egy ilyen alkalmat rendezzenek még a tavasz folyamán. Akkor annak kapcsán esett szó arról, hogy a gyülekezet idén húsz esztendősenek kora a növekvő átlagéletkor, s ezért a meg-megfogyatkozás okán egyre kevesebb szolgálati lehetőséget vállal, és már-már a megszűnés fenyegeti, ha nem teszünk érte valamit. A fiatalokkal való közös szolgálat jó alkalom lehetne a népszerűsítésre, lehetőség, kezdet a megújuláshoz. Áprilisban egy lelkes apuka, mivel kisfiának a helyi önkormányzat által kiírt pályázatra készített rajzát közölte a kerületi hetilap, maga is kiírt egy rajzpályázatot, egyetértésben és összefogva a gyülekezet hitoktatóival, a zuglói óvodások és általános iskolások részére „Mint a kis virág is magától kibomlik” címmel. Ennek az eredményhirdetését is e májusi napra hirdették meg. Majd a Családos Kör az idejű csendes hétvégéjén ismét verses-zenés bemutatkozó szolgálatot végzett a vendéglátó móri gyülekezetben. Adott volt hát az is, hogy a családos istentiszteletet mivel lehetne emlékezetesebbé tenni, és hogy amiként régen egy-egy ifjúsági istentisztelet során tették, a fiatalok részt vállalhatnának a

Család és gyülekezet

Presbiterek a gyülekezet családiasításáért (II.)

liturgikus szolgálatban, így az igeolvasásban, az imádkozásban, és az éneklésben, sőt az énektanításban is. Körvonalazódni látszott tehát a nagy esemény, s minden szál egy cél felé futott.

Az énekkar idősebb tagjai azonnal szorgalmasan gyakorolni kezdték a pergő ritmusú ifjúsági énekeket, valamint a gyülekezettel megtanítani kívánt 47. zsoltárt. A rajzpályázatra 12 általános iskolából, és három óvodából 194 gyermek több mint kétszáz pályaműve érkezett be, többségében a „Hurrá, itt a tavasz!”, s kisebb részben a „Ne féljetek!” című, a húsvéti ünnepekhez kapcsolódó témakörben. A zsúri dolgát nehezítette, hogy egy rajztagozatos 1. osztály részére külön kategóriát is létre kellett hozni. Végül 18 díj, a *Kálvin Kiadó és a Magyar Bibliatársulat* értékes könyvei találtak gazdára. A rajzokból pünkösdhétfőig egy héten át tartó kiállítás készült a gyülekezeti teremben.

Az istentiszteletet négy gyermek keresztelője nyitotta meg. A mintegy tízperces igehirdetés elsősorban a gyermekekhez szólt, szívükre helyezve Jézusnak a megtalált kincsről szóló példázatán keresztül azt, hogy őket egyenként is keresi az Úr, mert mindannyian drága, és pótolhatatlan kincsei (igazgyöngyei) vagyunk. Az igehirdetés utáni imádságot három fiatal mondta el, amelyhez segítséget nyújtott a Presbiteri Szövetség erre a napra meghirdetett *Országos imanap a családokért* imádság vezérfonala. Ezután hallgathatták meg a jelen lévők, így a templomunkban jórészt még sohasem vagy csak ritkán járt családok is a Családos Kör, az énekkar, valamint a fiatalok kiskórusa közös, gitárral kísért műsorát. Befejezésképpen kerültek kiosztásra a könyvjutalmak, majd szokás szerint, a vasárnapi istentiszteletek valódi lezárásaként az egész közösség átvonult a gyülekezeti terembe, ahol a megszokott forró tea melletti beszélgetés, ismerkedés, és a minden kis pályázónak járó csoki átvétele közben megtekinthették a kiállított rajzokat is.

Ahogy valaki később megfogalmazta: ebben az alkalomban erő volt. Bár magunk csak a gyengeségeinkkel dicsekszünk. A Szentháromság Isten kegyelmét kérve tervezzük az őszi folytatást, hogy a most megtalált családok, és az itt megélt *családias gyülekezet* ígérete valósággá válhasson Zuglóban is.

Fodor Csaba

❶ **Befogadó melegség, figyelem árasztása**, ahogy Jézus egykor tette, amikor egy-egy házba belépett. Fókuszált, csak arra figyelt, akihez bement. FOGADÓ-ÜDVÖZLŐ PRESBITEREK kellenek, hogy érezze a belépő a családias melegséget és a közvetlenséget. Az egyház, a gyülekezet nem kultúrintézmény, nem parlament, nem diplomáciai fogadás, hanem üdvsátor, ISTEN CSALÁDJA! Nem hivatali protokollnak, hanem a jézusi szeretetparancsnak kell megfelelnie. Még inkább a jézusi hívásnak. Isten családja: még több szív, még több melegség, még több odafigyelés, még több tett!

A hét közben zárt ajtók gyülekezete helyett nyitott szívű presbiterek és hívek gyülekezete lehet közösségünk. Egy New York-i gyülekezetbe elment egy „fekete”, mert szeretet volna odatartozni. A lelkész: „Hát barátom, nem vagyok benne biztos, hogy ez tetszene a gyülekezeti tagoknak. Azt javaslom, menjen haza, imádkozzon ezért és várjon egy kicsit, mit üzen a Mindenható”. Egy hét múlva a fekete visszajött, s ezt mondta a lelkésznek: „Lelkész úr, megfogadtam a tanácsát. Beszélgettem a Mindenhatóval, s Ő ezt mondta nekem: *Gondold meg, az egy magát nagyon jónak, előkelőnek tartó gyülekezet. Sokat gondol magáról. Valószínűleg tényleg nem fognak befogadni téged. Én magam már évek óta próbálok bejutni, de mind a mai napig nem sikerült – válaszolta az ÚR*”. Idegeneknek belépni – szabad, ajánlott, kéretik! A mai emberek kapcsolatfogyatékosságban vagy kapcsolathányban, közösségihiányban szenvednek. Az elveszett, de talán még pótolható közösséget felkínálni szintén a presbiterek tiszte!

❷ **Isten kedvessége Jézus Krisztusban testesült meg** („Ez az én szerelmetes Fiam, akiben gyönyörködöm!” – Mt 3,17). Aki ezzel a Fiúval élő kapcsolatban van, abban megtestesül, megjelenik valami Isten mosolyából, derűjéből. Milyen a személyes Jézus-kapcsolatod, presbiter testvérem? Aki Óvele kapcsolatban van, az lelki szárnyakat kap, s örül, ha ilyen szárnyak „kezdenek nőni” testvéreink is! (Mennyire nincs ez így sok gyülekezetben, még a lelkészek között sem!!!) Az egyre inkább pozitív gondolkodású, szavú, tettű ember lesz. Egy pszichológiai felmérés szerint 18 éves koráig a gyermekek, ifjak mintegy 150 ezerszer hallják azt, hogy NE, NEM! Verbális kerítések, szögesdrótok! A tiltások kora szinte az első 18 év, majd utána is inkább ez a jellemző! (Reakció: lázadás ez ellen!) Mennyivel másabb lenne a szolgálatunk, légkörünk, a gyülekezetek légköre, ha egyre többször hangzana el az Igen! Hiszen akik ott vagyunk, oda vágyódunk, Isten igenjét sóvárogjuk. Igenelje valaki végre vagy még az életemet, teljesen! Ha már az Isten se, az egyház se, akkor ki? Mit ér, mit érek? Nem csak ezt vagy azt belőlem, hanem amint vagyok, sok bűn alatt, de hallva hívó hangodat, fogadj el Jézusom! Ezek súlyos szavak, amiket sokszor fel sem fogunk!

❸ **A gyülekezetben mint Isten családjában a presbiterek a testvéries viselkedés, érintkezés kultúrájának letéteményesei, hordozói!** Krisztusban megerősített emberek, hogy másokat erősítsenek. „Krisztus a másokban mindig erősebb, mint a magunk lelkében!” (Bonhoeffer). Ezért van szükségünk egymásra. De mások erősítése egymás erősítése nélkül nem megy – ezért presbiteri edzőalkalmak, bibliaórák, szeretetvendégségek, házi megbeszélések kellenek! Nem pletykaórák, hanem valódi felelős beszélgetések, személyes bizonyoságtételek lelki megtapasztalásainkról – a gyülekezetről, a gyülekezetért. Egy parasztember egy idő óta nem jött a gyülekezetbe. A lelkész meglátogatta. Ültek a nyitott kandalló előtt, s nagyokat hallgattak. Egyszerre csak a lelkész a lobogó tűz közepéből kivett egy fadarabot, a már hamvadó peremre tolt, mire a lángoló fadarab rövid időn belül kialudt. Ekkor hosszú hallgatás után a parasztember megszólalt: Megértettem szóltan prédikációját, tiszteletes úr. *Ami nem marad a középpontban, a tűz közelében, Isten közelében, az elhamvad, megüszkösödik.* S újra elkezdett a templomba járni. Érződik-e rajtad a tűz, az izzás, a csontjainkba rekesztett tűz, a lobogás Istenért, az Ő országáért, a gyülekezetért, az egyházért? Vagy utolért századunk nagy betegsége, a kiégés? A lelki közöny? Annál inkább itt a helyed. Ó, bárha lángod fellobogna, S ébredne föl sok nemzet fényinél... (396,2)

(Folytatjuk)

Dr. Békefy Lajos PhD

(Elhangzott a Bácskai Presbiteri Konferencián, 2002. jún. 1., Szabadka)

A 6. ORSZÁGOS PRESBITERI

Szövetségünk 2002. szeptember 25-28. között tartotta 6. Országos Presbiteri Konferenciáját, ezúttal Berekfürdőn annak érdekében, hogy a tiszántúli és a tiszáninneni egyházkerületben lakó testvéreink nagyobb számban vehessenek részt, mint a korábbi tahi konferenciákon. Ez csak részben sikerült, mert az átlagos létszám 53 fő volt. A konferenciának két fő témája volt: Isten magvetése, illetve a lelkipásztor és a presbiter kapcsolata. Az előbbi témát Püski Lajos, Horváth Géza, Pentaller Attila, Tariska Zoltán és Varga Emese lelkipásztor szolgálata és ahhoz kapcsolódó bizonyosságtételek és beszélgetések dolgozták fel, az utóbbit kerekasztal-beszélgetés formájában Püski Lajos, Andreas Broeder, Horváth Géza, Pentaller Attila és D. Szabó Dániel bevezetőjével.

A két fő téma elmélyítését segítették a reggeli imaközösségek, Mikó László missziói titkár reggeli áhítatai és Asztalos Zoltán lelkipásztor evangélizációs szolgálata az Ez. 37,1-14 alapján. A konferenciát meglátogatta és köszöntötte a Fundament Alapítvány nevében Drs. Lucius W. de Graaff, az alapítvány elnöke. A záró istentiszteleten Sípos Kund Kötöny nyírségi esperes szolgált.

Alább közöljük Váczi Gábor titkárunk személyes élményeket is tartalmazó beszámolóját a konferencia tartalmi részéről.

A mi Urunk Jézus Krisztus gyülekezetében a magvetés egyike a legfontosabb lelkipásztori és presbiteri teendőnek. **A Magvető maga Jézus Krisztus**, de magvető lehet Urunk minden egykori és mai tanítványa is. A magvető elsődleges dolga, hogy a magot elvesse. Magvetésen nemcsak az igehirdetést, de a világító mécesként tündöklő, példamutató keresztyén életet is értjük. **A magot**, mely **Isten Igéje**, nem a magvető teszi élővé, hanem az élet a magban van. Életünk nagyobb hatással van a világra, mint a szavaink s életünk alapján többen ítélnék meg bennünket, mint szavaink alapján. Legyen e kettő mindenkor összhangban. Lelkipásztorok, presbiterek és gyülekezeti munkásaink közös felelőssége, hogy ne a gyümölcsöt követeljük minduntalan, hanem a jó magot vessük szüntelen.

Egyre több gyülekezetben szemtanúi vagyunk annak, hogy a mag kicsírázásának komoly akadályai vannak. A presbiter törekedjék arra, hogy saját szívében és gyülekezetében a madaraknak ne legyen alkalmuk az Ige-magvak elrablására. Tudjuk, hogy ahol a Lélek munkálkodik, ott a sötétség fejedelme is intenzívebben fejti ki hatását. Ennek célja látszólag kicsinyes, **valójában élet-halál kérdés**, tudniillik az, hogy az Istent kereső életek ne jussanak hitre, ne üdvözüljenek. Ez ellentétes Urunk akaratával, aki azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és az igazság ismeretére eljusson. A madarak gazdája, aki őket küldi, Isten ellen munkálkodik.

A madarak már a frissen bevetett földet is meglepik, ne adjunk időt nekik erre. Vegyük észre életünk dolgában, hogy semmi sem véletlen, gondolkodjunk el azon, hogy mi miért, miért éppen ott, éppen úgy történik, ahogyan. Lássuk meg Isten jeleit életünkben. Bölcs, aki a másik ember életén lévő ítéletből is tanul, nemcsak a saját hibáiból.

A református presbiter óvakodjék továbbá a felszínes élettől, ne elégedjünk meg a látszattal. Ha nincs gyökér, felszínről táplálkozik a növény, a viharok, a nehézségek meg tudják

semmisíteni Isten munkáját. Ne legyen elég a felszínes kapcsolat Krisztussal és az ő népével, szeretteinkkel. Bölcs, ha az ember elkéri az Úrtól, mi az, ami rá bízott, mert ha hosszú távon olyan terheket hordozunk, amelyek nem bennünket illetnek, akkor egyrészt a saját teendőnk háttérbe szorul, másrészt beleroppanunk a terhek hordozásába. Ne legyünk felszínes, köves talaj, törekedjünk élő kapcsolatok kiépítésére és ápolására Istennel és a ránk bízottakkal.

A termőföld – **az emberi szív** – nem „magától” termő, annak művelésre van szüksége, nem egyszer-egyszer, hanem rendszeresen.

A talaj kérdése azért fontos, mert ott dől el, hogy lesz-e termés belőle: Akit Isten meg akar menteni, annak a szívét is késszé és alkalmassá fogja tenni a jó mag befogadására. Az a jó igehallgató, aki hallja és érti is az Igét. Sámuel próféta életén keresztül megláttuk, hogy ő merete félelem nélkül, alázattal továbbadni Isten akaratát. Nem az uralomra vágyó ÉN uralkodott szívében,

tudta szelíden fogadni a belé oltott Igét, sohasem hagyta elhullani az igemagvakat. Isten szava mindannyiunk számára szabad vidámságot és szívbeli örömet ad. Legyen a presbiternek naponkénti elcsendesedése, igelovása. Az Ige számára az összetört szív a legjobb, hiszen amikor szívünk megtelik Krisztus szeretete helyett a földi dolgok szeretetével, akkor az ördög el tud hitetni bennünket, hogy nincs szükségünk Istenre, nincs szükség megtérésre, mert nélküle is lehetünk sikeresek.

A gyümölcstermés kapcsán arról tanultunk, hogy mi a gyümölcs, mik a gyümölcstermés feltételei, mi annak ára és mik lehetnek a gyümölcstelenesség okai. A gyümölcsök azok a cselekedetek, amelyeket Jézusra tekintve teszünk, alapvetően engedelmességből fakadó cselekedetek. Nem szeretet az, amely mögött az „azért adok, hogy kapjak” elv húzódik meg. A gyümölcstermés alapvető feltétele, hogy tisztában legyek azzal, hogy nem a magamé, hanem az én hűs-

Püski Lajos előadását tartja

KONFERENCIÁRÓL JELENTJÜK

ges Megváltómnak, Jézus Krisztusnak a tulajdona vagyok... Fel-tétel továbbá Isten akaratának általában és konkrétan történő meg- és felismerése életünkben. Jézus halk szavát csak a közelében lehet meghallani, tehát a gyümölcstermő embert arról lehet felismerni, hogy a Lélek vezetésével éli az életét, nem saját kívánságai vezérlik. Nem kerülhetjük meg az önmegtagadás – keresztfelvétel – Jézus-követés hármasságát sem.

A gyümölcstermés ára vonatkozásában szó esett a tized vállalásáról is. Oda merem-e adni a tizedemet mindenből az Úrnak? (A többi kilenc tized is az övé!)

- A gyümölcstelenség okai lehetnek:
- megtéretlen, kétfelé sántikáló élet,
 - a világ gondja, gazdagsága, gyönyörűsége,
 - lázadás a kereszt ellen,
 - Krisztus nélkül akarok munkálkodni Krisztusért.

A jól végzett szolgálat jutalma, hogy végezhetem. Enyém lehet a békesség-, a szolgálat-, a megújulás-, a közösség-, a másik emberre figyelés öröme.

Figyeljünk jobban egymásra, Isten nagy ajándéka a testvéri közösség ápolásában a lelkigondozás szolgálata. Ő ad irgalmas embereket, akik Krisztus iránti lángoló szeretetből végzik szolgálatukat. Gyülekezeteink megfáradottai jó szót, vigasztalást, együttérzést, érdeklődést várnak. Gyakran elég az odahallgatás is, ami egy lelkipásztornak sokszor nem magától értetődő és nem könnyű szolgálat. Megszólalás előtt hallgatnunk kell elsősorban Istent, s csak azután szólaljunk meg. A lelkigondozás nem jelenthet gondtalan cseverészést. A látogatást végzőnek meg kell találnia a közös hangot a szenvedőkkel éppúgy, mint a gyászolókkal, ugyanakkor az ifjúsággal is. Az ifjakat be kell vonni a szolgálatba, ösztönözni őket és mindenekelőtt jó példával járnunk elöl. A gyülekezet minden tagja érezze, hogy a lelkészt valóban érdeklik a problémái, a lelkész álljon az emberek mellé. Így – érzelmi elfogadás után – lesz tekintélye a lelkésznek és a presbiternek. Szolgálati, munkatársi viszonylatban nem vetélytársak, hanem kollégák, még inkább testvérek vagyunk. Mindannyian Krisztus követői vagyunk, az ő gyülekezetében szolgálunk, közösen kell átörömnünk a Krisztus ügye iránti közöny falát.

Amikor látogatni, szenvedőt, gyászolót vigasztalni megyünk, azzal a szilárd hitbeli meggyőződéssel tegyük, hogy Jézus Krisztus a legreménytelenebb helyzetben is tud segíteni, van hatalma

rá. Amikor imádságban hozzá fordulunk, ne kételkedjünk abban, hogy ő meg fogja adni, amikor és amire szükségünk van. A másokért mondott imádság mellett a hitre segítség másik eszköze az evangélizáció. Amikor evangélizálok, akkor másokat olyan orvoshoz vezetek el, aki nekem már segített. Sok jó gyakorlati példát hallottunk a gyülekezetépítésről, pl. a különböző korosztályok együttes szolgálatáról.

Javaslatként fogalmazódott meg, hogy legyen a presbiteri bibliaóra olyan igei alkalom, ahol a presbiter igeileg bemutatkozhat, ő magyarázza az Igét. Minden gyülekezeti szolgálatban nélkülözhetetlen a lelkész és a presbiter összehangolt együttműködése. Többször elhangzott a figyelmeztetés: ne hagyjuk magára a lelkészt a szolgálatban! Isten szolgálói nem maguknak, nem embereknek, hanem az élő Istennek szolgálnak. Tőle kapta ki-ki a megbízatását, Neki tartozunk felelősséggel is.

Ne féljünk belenézni a szabadság tökéletes törvényébe, a tükörben meglátni saját nyomorult állapotunkat. Élő, diadalmas Urunk van, aki minket ismer és nagyon szeret.

A hollandiai református egyházi gyakorlatból láttuk, hogy mennyire fontos a szemléletformálás a tekintetben, hogy a lelkész is egyike a presbitereknek, még akkor is, ha területe szélesebb körű. Az egyházi szolgálattól elvárható és szükségszerű, hogy lelkigondozói munkát végezzenek. A holland egyházi gyakorlat sok tekintetben eltér a magyarországitól, így például:

- a gyülekezethez hitvallás alapján lehet csatlakozni,
- vasárnap délutánonként kátés istentiszteleteket tartanak,
- 1000 fő feletti létszámnál új gyülekezetet alapítanak, új templomot építenek,
- a konfirmációi előkészítő 7 év, teljesen önkéntes, az ifjak 19 évesen konfirmálnak,
- családlátogatás: minden presbiter gondoz 16-20 családot, őket évente átlagosan kétszer végiglátogatja, életüket figyelemmel kíséri, pásztorolja.

A résztvevők csoportja

Megtanultuk és szeretnénk megélni is, hogy az egyház tisztségviselője, Isten szolgálója nem hivatalnok, aki alig várja, hogy valaki betérjen hozzá, hanem ő maga kezdeményez, megy utána a nyájnak.

Így kérjünk mi is Istentől gyümölcstermő, az Úrnak szolgáló, Neki átadott életű szolgatársakat s magunk is igyekezzünk azzá válni Isten dicsőségére és az Anyaszentegyház javára.

Hitünk mellé tudást...

A Presbiteri Szövetség Délpesti Egyházmegyei Területi Szervezete által szervezett bibliaiskola 2002. második félévi nyitó alkalmát szeptember 8-án tartotta Ócsán, a helyi gyülekezet Kálvin termében. A továbbképzés alkalmán a monori és a duna-menti lelkész kör gyülekezeteiben szolgáló presbiterek vettek részt. *Hantos Péter* helybeli lelképásztor igei köszöntője után mintegy 30 fős imaközösség kérte Isten áldását és jelenlétét az együttlétre. A megnyitó áhítat alapigéje (1Pt. 2,5) alapján elmondta, hogy Krisztus egyházának élete, szolgálata pusztai vándorláshoz hasonlít. Isten Lelke által kell szolgálatunkat végeznünk ebben a világban. Áldott az a közösség, melyben a presbiterek a „helyükön” vannak, ki-ki a maga lelki ajándékát használja fel közössége építésére. Mindannyiunk számára ismerős az elerőtlenedés, sokunkban feltűnnek a megfáradás jelei is. Ennek az az oka, hogy eltávolodtunk a forrástól. Vissza kell térnünk a forráshoz, örök életünk Forrásához, Jézushoz. Ő a forrása, ereje, megtartója egyházának. Emeljük Hozzá tekintetünket, halljuk meg ma is hívó hangját. Boldog ember, aki ezt megcselekedni képes, és nem önmagára tekint. Igyekezzünk felismerni Isten akaratát és csak ezt követően kezdjük el szolgálatunk végzését. Sok múlik a lelki látással bíró, hitét megvalló, Jézussal élő kapcsolatban lévő presbiteren.

Gulyás László monor-nagytemplomi ny. lelképásztor az ősszel esedékes egyházi választásokról szól. Utalt a belső elhívás fontosságára (*vocatio interna*). Sok múlik azon, hogy a felelős elöljárók mennyire figyelnek a Lélekre. A lelki ember értékét csak a lelki ember érzi. A jelölést, a választást imádság előzze meg, kísérje és kövesse! Isten maga mutatja meg nekünk akaratát, figyeljünk rá! A Sátán sokszor szakadás előidézésére használja fel ezeket az alkalmakat. Ahol a jó rend felbomlik, ott nem a Lélek munkálkodik. Előadása végén felolvasta a Presbiteri Szövetség állásfoglalását, mely a Presbiter c. folyóirat 4. számában jelent meg,

majd a választás „menetrendjét” ismertette, mely megjelent a Reformátusok Lapja szeptember 8-i számában.

Ezt követően *Ács Mihály* gombai lelképásztor az egyház fokozatos kialakulásáról szolt az apostoli kor után, és a keresztyénség elterjedéséről. Az egyháztörténet ismerete azért fontos számunkra, hogy tisztában legyünk azzal, mit kaptunk a múlttól, mit köszönhetünk Istennek. Az anyaszentegyház kicsiny magból fejlődött ki. Az első gyülekezet létrejöttét a pünkösöd előzte meg, létszáma ötezer körül volt. Az ApCsel utal rá, hogy maguk közül diakónusokat választottak, ők végezték az asztal körüli szolgálatot. Ezt a kort sokan az egyháztörténet „aranykorának” tekintik. Az ősgyülekezetben is voltak problémák, nekik is meg kellett fogadniuk Péter és Pál tanításait, olykor feddésüket is. Jézus Krisztus valóságos létét először a II. században vonták kétségbe. Az Isten szolgálatát szívükön viselő, átadott életű embereknek mindig is szembe kellett nézniük az emberi közösségek ellenségeivel, az istentelenséggel. A kezdeti időkben nem üldözik a keresztyénséget, ezt majd csak a császárkultusz hozza magával. Elsőként Tiberius követel magának „szótér” (megváltó) címet. Ez sem a zsidók, sem a keresztyének számára nem elfogadható. A rómaiak sokáig a zsidó vallás egyik fajtájának tekintik a keresztyénséget, annak üldözése – törvényeik alapján – teljesen legális volt. A XXI. századi ember számára az a tanulság az első keresztyének életéből, hogy érdemes vállalnunk keresztyénségünket, minden áron ragaszkodni Krisztushoz, minden áldozatot meghozni azért, és mindent elkövetni, hogy az evangélium hirdettessék és emberek Krisztust Megváltójuknak fogadják el.

Ezután *Lakatos Tibor* gyömrői lelképásztor előadása következett Újszövetségből: az egyház és annak szolgálói. Az első gyülekezetnek négy ismérve volt: 1. Isten Igéjét olvasták, azzal naponként éltek, 2. diakóniai szolgálatot végeztek, mely az egymásra figyelés szolgálata, a szükségben lévő felkarolása, 3. a sákramentumok ki-

szolgáltatása, 4. az imádkozás. Az „egyház” szó jelentése: valamilyen célból Isten kihívott embereinek közössége. A kihívás mindig mások javára történik. Érdemes elgondolkoznunk, mit jelent ez ma, miből vagyunk kihívottak? A püspök (episzkoposz) jelentése: felügyelő, látogató, a helyi gyülekezet tisztségviselőjét jelentette. Egy gyülekezetben több püspök és diakónus is lehetett (ld. efézusi levél). A püspökből az apostoli kor lezárása után, tehát a II. században lett tisztség, rang. A vele szemben támasztott követelményeket 1Tim 3,2 sorolja fel. Presbyterosz: elöljáró, aki koránál fogva előbb léphetett be valahová, ez egyben megkülönböztetett tiszteletet is jelentett. Diakónus (diakonosz): aki mások javán, jólétén munkálkodik, szolgál, az ecclesia, Krisztus teste javára. Tanító: az Újszövetségben négy szót találunk rá, ezek jelentése: tanítás, fegyelmezés, fenyítés. A pedagogosz szigorú, gondoskodó szolgál, aki a gyermeket az iskolába és az iskolából haza kísérte. Az első egyház szolgálói voltak még az adakozók és a könyörülők is.

A résztvevők ezután hasznos csoportbeszélgetés keretében vitatták meg az elhangzottakat. Összegzésként bizonygatók is elhangzottak. Az Úr a halálból az örök életre hívott el minket, az Ő jelenléte és munkája lelki fejlődésünk alapja. Aki az Ő hívására igent mond, teljes életet, teljes örömet nyer, ezért Rá kell bízunk életünket. Jézus ma is hív bennünket, merjünk engedni hívásának, adjuk át Neki életünket!

A következő képzési alkalom november 3-án, vasárnap 14.30 órakor kezdődik Pilsen, a református templomban. A részletes programról az érintettek időben értesítést kapnak. Szeretettel várjuk kedves Testvéreinket!

Istennek adunk hálát az együtt töltött csodálatos délutánért és ezúton köszönjük a vendéglátó ócsai gyülekezet imádságát, szeretetét és a terített asztalt is. A szervezőknek és előadóknak köszönetet mondunk szolgálatukért.

V. G.

Ez a számunk a MRE Zsinatának anyagi támogatásával jelent meg. Köszönjük!

Emlékezetes presbiterek**gróf Teleki László dr.****1912-1962**

Éppen negyven éve annak, hogy szörnyűséges vasúti katasztrófa híre rázta meg a magyarországi közvéleményt. A Budapest-ről Varsóba tartó gyorsvonat lengyel területen összeütközött a szembe jövő másik vonattal. A halottak száma megközelítette a százat. Köztük volt Teleki László és hitvese. A legrosszabbra számítva, a kommunista hatalomelbitorlás előtt Svájcba menekítette két kicsiny fiát. Őt ártatlanul hét évi börtönre ítélték. Majd a kényszerlakhely és a kényszermunka újabb hat évét követően útlevélet kapott Lengyelországba. Azért igyekezett Varsóba, mert immár érettségizett fiai ott várták, hogy igazából megismerjék apjukat, anyjukat. A fiúk azonban már csak halott szüleikkel találkozhattak. *Október 18-án helyezték el* a viszonylag fiatal – de sokat próbált – házaspár földi sátorházát a gyömrői Teleki-kriptában.

Az akkori – forrongó terrorvilági – körülményekhez képest igen nagyszámú gyászoló gyülekezet vett végbúcsút. A gyömrői egyházközség elvesztette korábbi főgondnokát, az erőszakkal megszüntetett pesti egyházmegye gondnokát. A betiltott magyar nemzeti KIE országos elnökét, sok tízezer magyar fiú és leány a nagyhatású ifjúsági evangélistát és cserkészvezetőt.

Nézzük néhány pillanatig figyelmesen lelki arca földi mását. Szinte megszólít minket. Isten ritka alkotása a boltozatos koponya. (Gyökeres ellentéte a sátáni „malacfejeknek”). A széles fekvésű sugárzó szempár és a lelki békét hirdető ajak. Mindez együttvéve arra teremve, hogy Isten mindenkire kiterjedő jó kegyelmét hirdesse. Erre használta fel rövid életét: alkalmas és alkalmatlan idők.

18 (!) éves korában Gyömrőn ingyenkonyhát létesített szegények részére. (Napi 80-100 adaggal) Megalapítja Gyömrőn a KIE-t és a cserkészcsapatot mintegy 80 taggal. Harmincévesen édesapja örökébe lép. Az ország első közjogi metóságai közé tartozott az édesapa mint koronaőr. Fia a pesti egyházmegye gondnokságát vállalja. Ekkor lesz a nemzeti KIE ügyvezető elnöke és a református cserkészlet országos vezetője. Ekkor alapít családot, feleségül vévén Sa-

lamon Évát. Mozgatója, szervezője Pógyor Istvánval és Soltész Elemér táborigazgatóval a KIE-székház és a protestáns helyőrségi templom építésének a budapesti Vas u. 2/C szám alatt. Ez lesz Közép-Európa legmodernebb ilyen nemű létesítménye. 1943. december 8-án szenteli fel Ravasz László püspök.

Ezzel 31 évesen véget ér élete békés szakasza. Jön a katonai behívó. Brandenburgban köt ki. A háború végén azonnal hazatér. Vesztére. Tiltakozik a KIE-székház és templom „államosítása” ellen. (Budapest főtelevíziójában nyolc templomot semmisítettek meg nyolc év alatt!) A KIE-székházból színésziskolát, a templomból színházat csináltak a sztálini recept szerint. Őt családjával együtt Tiszasülyre telepítették ki. Innen hurcolta el az ÁVO.

Pógyor Istvánval, a KIE mártír főtitkárával „dolgozta” meg az ÁVO. Nem voltak hajlandók aláírni a KIE-székház önkéntes felajánlását.

Szecsődi Róbert ÁVO-hadnagy a következő jelentést írta: „LB. B. IV.0054/1952/8. sz. Pógyor István és társai illegális szervezkedési kezdeményezésének büntette. Szigorúan titkos kezelés megszüntetése 1957. január 31-én.” (Honnan tudhatta a közeg 1951. október 30-án, hogy mikorra jár le a börtönbüntetés a bírósági eljárás előtt?)

„Vizsgálatot folytattunk egy illegális szervezkedés ügyében, melynek célja volt a Magyar Népköztársaság megdöntése, illetve, hogy háború esetén az amerikai megszállók segítségével angolszász irányzatú burzsoá kormányt hoznak létre Magyarországon és az országot az Európai Unió tagállamává tege...” (Pógyor bestiális kínzások után két év múlva meghalt a Gyűjtőben, Teleki László – dr. Pap László közbenjárására – egy évvel hamarabb szabadulhat év letöltése után.)

Teleki László – sok tízezer fiatal jótevője és lelki vezetője – „csak” Márianosztrára került. Az értelmiségiek likvidálására szánt helyre. Itt is világítótorony volt. Bátorítója, reménysugárzója a zárkatársaknak, akiknek minden testrészét összetörték, megégették, s akik napi 30 dkg kenyérral tengették éle-

tüket. Tudjuk, hogy ötüket a négyszemélyes cellában öt smasszer gumibotolta – szimultán. Köztük volt az akkor húszéves filológia-szakos egyetemista Balogh Adár is. Rá 25 évi börtönt mért az ügyész.

„Mikor a Márianosztra nevű hely börtönében összekerültem egy zárkában Teleki Laci bácsival, heteken keresztül nem fogott ki a szó, az emlékezés. Társaink mosolyogva hallgatták. – Cserkészek... – Tabody huszárcapitány érdeklődve hallgatta történeteinket. – Várpalota: szénbánya. Laci bá’ meddig bírjuk még? – Tudom fiam. Bízz Istenben, és ne feledd, hogy küldetésed van! Cserkésztsz vagy! Túl kell élned! Ez parancs! – Mikor 25 évre ítélték az ungvári Kormányzósági Palota árkádjait láttam, Teleki Laci bá’ szavai csengtek vissza: „küldetésed van... túl kell élned...! Bízatok Istenben, fiam! Isten áldjon! Vigyázz a becsületre!”

Ezt nevezik alkalmas és alkalmatlan időben való evangélium hirdetésnek.

Most pedig hallgassuk magát Teleki Lászlót. Így ír a Református Élet 1940. január 17. számában a vezércikkben: „*Szent kovász ez a sok száz és ezer fiatalember, kicsiny sereg ugyan, de elég ahhoz, hogy mint élesztő megkelessze a magyar ifjúság lomha masszáját. Hívő és csendben építő, alkotó ifjúság, zűrzavaros korunknak hitvallói, egyházunk leendő presbiterei és nemzetünk építői. Úttörők azon az úton, amely Krisztus felé vezet, s amelyen az egész magyar ifjúságnak haladnia kell, ha hittel, étellel, erővel teljes fiatalság akar lenni.*” Gondnoki székhelyének is ez a címe: „Az ifjúság vallásos nevelésének fontosságáról”.

Dr. Papp Vilmos

NYITOTT SZEMMEL

Kétféle Tízparancsolat?

Gondolom, hogy a címet olvasva sokan úgy vélik – ez csak egy vicc...! Hiszen a közvélemény úgy tudja: az egész kereszténység és a vallásos zsidóság számára egységes etalon a Tízparancsolat!

Nyilván erről volt meggyőződve a *Magyar Demokrata* cikkírója (*Gábor Adrienn*) is, aki az említett lap idei 25. számában „Isten és a számok” címen írt egy keményen bíráló cikket. Ebben a Népszabadság cikkíróját azért rója meg, mert – szerinte – rosszul idézte *Orbán Viktort*. Elvégre – írja – *Orbán Viktor* nem mondhatott olyat, hogy a „Ne öl” a hatodik parancsolat! Mellékelten egy táblázatban be is mutatja a (római katolikus) Tízparancsolatot, mely szerint ez a tilalom az ötödik parancsolat... Az nyilván meg sem fordult a cikkíró fejében, hogy valaki in-

dokoltan másképpen ismerheti a parancsolatokat, mint ahogyan Róma tanítja...

Mi reformátusok ugyanis a Tízparancsolatnak a Bibliában olvasható eredeti szövegét fogadjuk el, és hirdetjük: azt, amely Mózes II., valamint V. könyvében meg egyezően olvasható. Volt miniszterelnökünk református, s így érthetően ő is így ismeri; sem ő nem tévedett tehát, sem aki őt idézte!

Nem csoda, hogy katolikus részről nem verik nagydobra, hogy az ő egyházuk saját szája íze szerint átszabta, kozmetikázta a Biblia több ezer éves kincsét, s már régóta saját módosított változatát eredetként tanítja! Mi, reformátusok azonban legyünk tudatában igazunknak, ne szégyelljük elmondani a római változatból kimaradt második parancsolatot! Bizony,

mindjárt a második parancsolat az, amelynek kihagyása miatt sorszámváltozás következett be (náluk). Hogyan is kezdődik ez a hosszú parancsolat? Károli szerint: „Ne csinálj magadnak faragott képet...”, illetve az új fordítás szerint: „Ne csinálj magadnak istenszobrot...”, vagyis bálványt! Ezt bizony hiába keressük a hetilapban is lehozott katolikus Tízparancsolatban... De, hát akkor – kérdezheti joggal az olvasó – hogyan lesz a maradék kilencből tíz? Egyszerűen! Megoldották egy húszrágással: a tizedik parancsolatot kettévágták, s lett belőle kilencedik és tizedik. Így a darabszám megvan, csupán a sorszámok tolódtak el. Azt, hogy miért éppen a „faragott kép” tilalma maradt ki, hadd' bízzam az olvasó fantáziájára...

Fentiek igazságáról könnyen meggyőződhet bárki, csak nyissa ki Bibliáját, olvassa el Mózes II. könyvéből a 20,1-17-et, és Mózes V. könyvéből az 5,1-21-et, majd hasonlítsa össze azzal, ami egy katolikus hittankönyvben található...

Kövespataki László

Leveles-ládánkból

Marosvásárhelyről kaptuk a hírt, hogy *Kövesdi Kiss Ferenc* vártemplomi presbitert, a Magyar Református Presbiteri Szövetség örökös tiszteletbeli tagját Debrecenben tiszteletbeli doktori címmel tüntették ki. Éppen kilencvenedik életévébe lépett az ünnepelt. A laudáció „a református nevelés lámpásának” nevezi presbiter társunkat. A többkötetes költő egész életében néptanítónak tekintette és nevezte magát. Megkísértették nagy állásokkal, de ő inkább maradt szórványtanító. Eközben megírta többkötetes monográfiáját a 145 falut magába ölelő Mezőségről, mely a szórványok szórványa. A nyárádmenti magyar dalárdák száz évének krónikáját is megírta. Presbiteri Szövetségünk adta ki a „*Még szólnak a harangok*” című drámai erejű, ízig-vérig székel mentalitású könyvét, mely a mezősegi monográfia rövid kivonata. E könyve sürgős, bölcs, tervszerű tettekre buzdítja a hazai presbitereket is. *Gratulálunk az ünnepeltnek. Isten éltesse sokáig, sokunk javára és okulására!*

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZAGOS REFORMATUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

Szerkesztő: Kövesdi Kiss Ferenc
Főszerkesztő: DR. RAVASZ LÁSZLÓ
Felnéző szerkesztő: SZABÓ IMRE
Főmunkatárs: DR. CSIKESZ SÁNDOR

Főszerkesztő: DR. RAVASZ LÁSZLÓ
Felnéző szerkesztő: SZABÓ IMRE
Főmunkatárs: DR. CSIKESZ SÁNDOR

A Magyar Presbiter az Országos Református Presbiteri Szövetség lapja. Kérjük a szerkesztéstől, hogy ne a szerkesztő, hanem a szerkesztőség címére küldjék be a leveleket. A szerkesztőség címe: 1067 Budapest, Rákóczi út 138. P. bejáratnál. Tel.: 06-1-461-1111.

Miről írt lapelődünk 70 évvel ezelőtt?

(Szemelvények a „Magyar Presbiter” 1932. október havi számából)

A Reformáció elindítójára és továbbvivőire: Lutherre, Kálvinra és Zwinglire emlékezett egy évvel ezelőtti ígihirdetésében Csikesz Sándor debreceni professzor. Prédikációját 1931. október 31-én: a Reformáció Emléknapján mondta el Duna-szentbenedeken, a Református Templomban az ünneplő Gyülekezet előtt „*A három reformátor*” címmel. Ígihirdetésének alapigéje Jézus szavai voltak: „Én vagyok az út, az igazság és az élet.” (Ján 14,6/b)

Luther az „igazi út” fáradhatatlan keresője volt. Isten Igéjéből kereste kérdésére a választ. És azt a feleletet kapta, hogy kizárólag és „egyedül a Jézus Krisztusban való hit által”. – Őt követve járhatunk csak az „igazi út” ösvényén.

Kálvin legfőbb, égetően fontos kérdése az volt, hogy a bűnös ember „hogyan juthat el a megigazulásra – hogyan nyerhet igazságot”: azaz felmentést „az ítélő Isten előtt?” És az Ige adott választ számára is:

„az emberi lélek az igazságot” – azaz: „megigazítását” egyedül és kizárólag csak az Isten „ingyenvaló és néki ajándékozott kegyelme által nyerheti” és fogadhatja el nagy hálaadással. Életünk „igazság”-a egyedül Jézus Krisztusban van, és adatott a mi számunkra is.

Zwingli „az örök élet megnyerésének” lehetőségét kereste – miközben már kora ifjúságától fogva szeretetmunkát végzett a szegények és a betegek között. Számára is a Megváltó szavai adtak választ: „Aki elveszti az ő életét én érettem, megtalálja azt” (Lk 9,24/b) – És: „Ne féljete az azoktól, akik a testet ölik meg, a lelket pedig meg nem ölhetik!” (Mt 10,28/a).

Földi élete utolsó perceiben is Jézusra: „az Élet Fejedelmére tekintett”. Ezért nyerhette el földi „élete” leteltével az „örök élet” ajándékát – amely az ő számára is eltételezett az Atyánál – Krisztus által.

Közi:
Pintér Mihály
Ráday Könyvtár, Budapest

Gyülekezetépítés

A misszió ára

Az egyház szívverése a misszió. A missziót természetesen a Krisztussal azonosuló, mentő szeretetével megtelők emberek végzik. Ők Megváltójuk meghosszabbított lába, keze, ereje, füle, szája stb. Ám ma már senki nem gondolja azt, hogy a misszió ennyivel rendben is van, hiszen rengeteg terület nyílt meg előttünk, ahol missziói munkát lehet végezni. Ehhez sokat kell tanulnunk egymástól (konferenciák), és minden alkalmat meg kell ragadnunk ahhoz, hogy másokat Jézus Krisztushoz hívassunk (szeretetvendégségek iskolásoknak, munkatársaknak, özvegyeknek – egyedül élőknek, énekkarnak, gyermek, ifjúsági és felnőtt kirándulások, saját csendeshetek felnőtteknek, ifjúsági és gyermek táborok, helybeli nyári Biblia-klubok stb. – csak a legfontosabbakat soroltam fel). A háborúhoz három dolog kell: pénz, pénz, pénz. A lelkekért folytatott háborúhoz, melyet Krisztus gólgotai győzelme alapján vívhatunk, nos, első helyen az odaszánt, élő hit kell, de a második helyen ehhez is a pénz kell.

A péceli gyülekezet gyakorlatáról tudok beszámolni. Nálunk a következő presbiteri bizottságok működnek (vezetőjük egy presbiter, tagjaik presbiterek és olyan gyülekezeti tagok, akiknek ehhez van kegyelmi ajándékuk):

1. Missziói és gyülekezetépítési bizottság
2. Gyermek- és ifjúsági bizottság
3. Gazdasági és pénzügyi bizottság
4. Műszaki és építési bizottság
5. Diakóniai bizottság
6. Iskolaügyi bizottság
7. Kommunikációs és média bizottság
8. Jogi és etikai bizottság
9. Ének- zeneügyi bizottság
10. Temető felügyelő bizottság
11. Pályázati bizottság

Minden bizottságunk november 30-ig elkészíti következő évi munkatervét. A munkatervben figyelembe kell venniük hatályos egyházi törvényeinket is. Például a Missziói Bizottságnak a Missziói Törvény értelmében minden évben meg kell szerveznie a gyülekezeti Missziói Napot. A Gyermek- és Ifjúsági Bizottságnak helyet kell foglalnia a gyermektábor, az ifjúsági tábor számára. Ekkor már körvonalazódnak a különféle feladatok költségei is, melyeket a tervezettel, és a hozzá szükséges anyagi kerettel megkapunk minden bizottsági elnöktől. December első öt napja áll rendelkezésünkre az így összeállított javaslatok alapján a következő évi költségvetés összeállítására. Ez a munka a lelkipásztor, a két gondnok, a gazdasági és a műszaki bizottság elnökének feladata. Az így elkészített javaslatot lefénymásoljuk minden presbiterünknek. Egy héttel a presbiteri gyűlés előtt mindenki megkapja, tehát van ideje érdemben átnézni és hozzászólni – ha szükséges. Pécelen tehát így születik meg sok imádság közepette a következő évi költségvetés. Ennek kb 10 százalékát a missziói munka különféle területeire tervezzük. Itt a költségvetés II., III., és VI. főcíme alatt a következőkre figyelünk:

- szeretetvendégségek, gyülekezeti napok,
- konfirmandusok,
- közlekedési költségek (konferenciák),
- legátum,
- énekkar, gyülekezeti éneklés,
- gyülekezet látogatása (ajándékkönyvek stb), gyülekezeten belüli szeretetszolgálat,
- gyermek-ifjúsági munka,
- gyülekezeti karácsony (családi karácsonyi ünnep, egyedülélők karácsonya),
- missziós anyagok fénymásolása,
- presbiteri, missziói és lelkipásztori konferenciák részvételi költsége,
- adományok és segélyek (itt a Kárpát-aljának és Erdélynek szánt missziói célú (pl. könyv) költségeket irányozzuk elő.

Mindezek a 2002. évi költségvetés 10 százalékát teszik ki, kb. 1 millió Ft. *(Ennek az összegnek az arányosítása hiányzik még!)*

A misszióra és a gyülekezetépítésre szánt költségeken balga dolog spórolni. Ez ahhoz lenne hasonló, mintha a szegény ember azért nem enne, mert szegény. Igen ám, de amikor meg munkát kapna, legyengült állapota miatt képtelen lenne dolgozni.

A misszióba fektetett pénz a jövőt építi. Ahol például nem foglalkoznak kellő intenzitással a gyermekekkel és az ifjakkal abban a korban, amikor ez a korosztály még a gyülekezet számára sem nem felnőtt gyülekezeti tag, sem nem egyházfenntartást fizető, akkor 20 év múlva az ilyen gyülekezet azt fogja megtapasztalni, hogy nem ül senki a templomban az erőtlenség vagy kihalás miatt megüresedett, hűséges, munkában és anyagiakban terhet hordozó gyülekezeti tagok helyére. Az, hogy nálunk az átlag vasárnapi 200, templomban Isten szavát hallgató gyülekezeti tag között kb. 70 fiatal van, az annak köszönhető, hogy nyaranta 3-4 gyermek- és ifjúsági táborunk van, ahol kb. 120-150 személyt fogadunk. A hat évvel ezelőtti ifjúsági táborban hitre jutottak közül ma többen presbiterek, presbiteri bizottsági tagok, aktív gyülekezeti munkások.

Gyülekezeti tapasztalatunk az is, hogy szüksége van a lelkiileg érdeklődőknek, Isten szava által ébredzőknek egy gyülekezeti konferenciára. Mi minden évben Berekfürdőre, a református egyház Megbékélés háza nevű konferencia központjába megyünk. Egy hétre kiszakadni az itthoni rohanásból, napi gondokból, bajokból, a világból. A tévétől elszakadva közösségben lenni az Úrral és egymással sok gyülekezeti tagunkat segített a személyes hitre jutásában, kétségeitől megszabadulva örömmel élni és szolgálni Jézus Krisztusnak. Itt is segítünk szükség szerint anyagiakkal. Anyagiak miatt senki ne maradjon otthon!

Épülni és építeni. Minden lelkipásztor, gondnok, presbiter és gyülekezeti tag lehetősége és felelőssége. Így leszünk gyülekezet, Isten Szentlelke által formált, vezetett közösség. Mindezt anyagiakkal is lehetővé kell tennünk. Legyen hát ez a szándék látható gyülekezeteink költségvetésében is!

Tariska Zoltán

Levelesládánkból

Magyar Református Presbiteri Szövetség

Dr. Ritoók Pál
ügyvezető elnök

Igen Tisztelt Elnök Úr!

Végtelenül sajnálom, hogy kimentés nélkül figyelmen kívül hagytam a 11. Nemzetközi Presbiteri Konferenciára történő meghívást, illetve

előadásra történt felkérést. Tárcám átadása során a hivatali időmet követően sorra kerülő miniszteri meghívásokat kabinetfőnököm gondjaira bízta, és nem felügyeltem teljes gondossággal. Ebben elsősorban nem a választásokat követő kaotikus, sok szempontból megalázó és méltatlan helyzet akadályozott meg, hanem egy ekkor bekövetkezett, mindezeknél sokkal tragikusabb történés, feleségem hirtelen halála. Ez gyermekeimmel együtt – be kell vallanom – nagyon megviselt. Eltörpült mellette minden közéleti ügy, még a választások szerencsétlen

kimenetele előrevetítette nemzeti sorstragédia is. A Gondviselés kemény próbára tett, még nem tudom miért, de ennek is megvan az oka, az értelme.

Tisztelt Elnök Úr!

Kérem tegeye lehetővé, hogy – ha már jóvá nem tehetem mulasztásomat – kiköszörülhessem a csorbát. Állók szíves rendelkezésére közös ügyeink szolgálatában.

Szentendre, 2002 július 27.

Tisztelettel és őszinte nagyrabecsüléssel

Mikola István dr.

KERESZTÉNY? KERESZTYÉN!

- Ö - TE - ÉN -

Én: Amikor a pápa Magyarországra látogatott, volt olyan újságíró, aki „egyházfinak” titulálta a „Szentatyát”. A harangozott egynek vette a Vatikán állam fejével. Más alkalommal egy római katolikus cikkíró a reformátorokat nevezte reformereknek. A gyökeres hitbéli megújulás képviselőit rokonította az irányelveiket korszerűsítő politikusokkal. Gyakori, hogy említés tétetik izraelita egyházzal. Pedig az „eklézia-eklézia-egyház” nevezet csupán a Krisztus-hívőket illeti, maguk a zsidók „hitközségnek” mondják (és a Magyar Értelmező Kéziszótár szerint a baptisták is) vallásfelekezetük szervezeti alapegységét.

Té: Mire való ez a szórszálhasogatás?! Különösképpen, ha még például a Krisztus-hívők is elkülönülnek nevezésükben: „keresztényekre” és „keresztyénekre”! Hát nem mindegy ez?!

Ó: Nyilván nem, hiszen a Szabad Föld „anyanyelvi őrzésében” (2002. 08. 15) magát *Grétsy László* nyelvtudósunkat készítetik nyilatkozatra. Az Egyház és Világ című protestáns lap (1991. 08. 16) szintén feszegette e kérdést: „keresztyén vagy keresztény”. Annak idején (1934. 11. 03) a Református Életben nagytekintélyű történésünk, dr. Révész Imre püspök elemezte a „keresztény” és „keresztyén” szavak jelentését és írásmódját.

Té: Miben egyeztek? Miben különböztek a vélemények?

Én: Abban mindahányan egyetértettek, hogy a görög *Christianos*: latin *Christianus* magyar nevezéséről van szó (ApCsel 11,26). Azt is elismerték, hogy írásos emlékeink tanúsága szerint a „keresztyén” régebbi mint a „keresztény”. A két szót változtatva használták évszázadokon keresztül. Maga Pázmány Péter is hol így, hol úgy írta. Ám épp ő értelmezte a név eredetét a kereszt szóból. Idő múltával aztán így felekezeti hangsúlyt kap a különbségtétel. A „keresztény” katolikus, a „keresztyén” pedig protestáns jellegűvé vált. (Grétsy).

Ó: Az én nyelvérzékem szerint könnyebb kimondani a hivatalosan is közkeletű „keresztényt”. Talán így a szabályosabb.

Én: Ha ez így igaz, miért mond a magyar Sebestyént a Sebas-

tianus, ostyát a hostia, bástyát a bastia, sekrestyét a sacristia és bestyét a bestia helyett?! Figyeljük meg: ha a latinban a „ti” szótag előtt sziszegő, utána meg magánhangzó van, „menetrendszerűen” „ty”-vé lágyul a kiejtés. Bárczi Géza Magyar Szófejtő szótára az alakváltozás mellett egy jelentés változásra is idéz példát. Az „aggastyánról” szólván utal az Augustinus személynévre, melynek honi megfelelője az Ágoston. Az augustianus: ágostány = aggastyán. Az Ágoston-rendi nagyszakállú szerzetesek képzete végül is nagyon öreg, szakálldísz viselő éltés bácsik jelzője lett.

Té: A svéd királyok nevét akkor miért honosították „Keresztélyre”, ha ezek a Krisztiánból származnak?

Én: Valóban, a svéd uralkodók neve Krisztus követésére utal. De náluk a Krisztián „Kriszterre” váltott át a svéd nyelv szokás olvasztó tégelyében. Ez az áttétel pedig már elég volt ahhoz, hogy a másodlagos névformát „Keresztélyre” honosítsák magyar nyelvújítóink, akik az elbeszélést beszélnék, a stílust meg iránylnak próbálták magyarosítani.

Té: 1971. április 17-én, az Európai Magyar Evangéliumi Ifjúsági Konferencia (Svájc, Sion) nyilatkozatában ez olvasható: „A keresztyén és keresztény megnevezés kettőssége nem jelent tartalmi megkülönböztetést. Egységesen a keresztény használata mellett foglalnak állást”.

Én: Ez a törekvés nem újkeletű. Már 1934-ben javasolta Horger Antal nyelvész (Magyar Nyelv 196. lap), hogy a „keresztény magyarság egysége érdekében” használtassék a keresztény szó. Erre válaszol dr. Révész Imre idézett tanulmányában így: „...nem a keresztyén szónak egységes írására és ejtésére, hanem a Krisztus nevének, azaz erejének a magyar szívekben való minél mélyebb és minél egyetemesebb meggyökereztetésére kellene törekednünk”.

Mindebben, úgy hiszem, valamennyien egyetérthetünk! Én, ennek jegyében ragaszkodom a „keresztyén” nevezethez.

Hegyi-Füstös István

Nyilatkozat

D. Szabó Dániel elnökünk nyilatkozatát azután juttatta el szerkesztőségünkhöz, hogy az említett konferenciát követően az interneten (parokia.net) nevek említésével tisztségekre történt ajánlással jelent meg beszámoló.

Mint a Magyar Református Presbiteri Szövetség elnöke kijelentem, és megerősíteni kívánom, hogy szövetségünk az egyházkerületek szabad választásába sem személyek ajánlásával, sem más módon nem kíván beavatkozni.

Országos és kárpát-medencei kapcsolatokat kifejező és építő szövetségünk csupán elvi álláspontjait tette közzé a választásokra nézve, melyet a Presbiter című lap legutóbbi számában olvashatunk.

Ha a szövetség tagjai vagy tisztségviselői közül bárki egyénileg nyilatkozik, az kinek-kinek a magánvéleményét és nem a szövetség állásfoglalását képviseli. Ez a megállapítás érvé-

nyes a 2002. augusztus 30-i „A magyarság és reformátusság a XXI. században” (Théma-Protestáns Fórum) konferencián történt tisztségi megnyilatkozásra is.

Abban a reményben, hogy nyilatkozatom tisztázza a félreértéseket és minden meglévő kapcsolatunk őrzését és megerősítését is szolgálja, kívánok minden dolgunkban ékes és jó rendet, és közös munkálkodásunkra Isten áldását.

Miskolc, 2002. szeptember 5.

D. Szabó Dániel
a Magyar Református
Presbiteri Szövetség elnöke

A presbiter könyvespolcára

Dr. Czakó Jenő

FEJEZETEK AZ ÚJABB KORI ÉBREDÉSEK TÖRTÉNETÉBŐL

Egyetemes egyháztörténelmi tanulmány

Budapest, 2002
Dunamelléki Református Egyházkerület

Megjelent *Dr. Czakó Jenő: Fejezetek az újabb kori ébredések történetéből* című egyháztörténelmi tanulmánya a Dunamelléki Református Egyházkerület kiadásában. Ebben az életrajz-gyűjteményben a szerző azt a hitányt pótolja, amelyre a hagyományos egyháztörténet-írás kevésbé fektetett súlyt. A kötetben a puritán pietista ébredés legnagyobb hatású alakjainak állít emléket. Sorban: Bunyan János, Labadie J., a német pie-

tizmus alakjai (Arndt, Spener, Franke, Zinzendorf), Wesley János, Finney G. Károly.

„A munka fő érdeme, hogy magyar nyelven eddig a legteljesebben adja ebben az összeállításban a rajzolt személyiségek életét és szolgálatát... főként azok számára használhatóan, akik maguk is lelki ébredésen átment hívő emberek, feltéve, hogy műveltségileg kellő tájékozottsággal bírnak az ilyen olvasmányokból való tudásbeli gyarapodáshoz és lelki épüléshez... A munka kétségtelen bizonyosságát adja annak, hogy írójának szívügye a hitbeli ébredés, s hogy a keresztyénség életéből ezt tartja döntő eseményso-rozatnak, amiből nyilván következik, hogy a jelenre nézve is ezért kíván a történelem tanulságaival szolgálni.” (Dr. Makkay Sándor, 1949.)

A könyv kapható a Dunamelléki Református Egyházkerület Püspöki Hivatala Sajtóosztályán (1092 Budapest, Ráday utca 28. 476-3213) és a Magyar Református Presbiteri Szövetség irodájában *Mikó László* missziói titkárnál (1092 Budapest, Ráday utca 28., 476-3211), valamint a nagyobb budapesti gyülekezetek iratterjesztéseiben (Bp. Pasarét, Fasor, Újpest Belsőváros).

A könyv ára: 650 Ft.

Mit jelent az, hogy TE REFORMÁTUS VAGY?

Azt, hogy a reformáción alapuló protestantizmuson belül az ún. „helvét” (=svájci, genfi, kálvini) irányához tartozó, „helvét hitvallású” egyház tagja vagyok, annak hitelveit vallom s azok szerint élek. E hitvallás szerint az ember Isten kegyelméből üdvözülhet, eleve elrendelés alapján. Nagy kálvinista költőnk, Ady Endre így vallott hitéről:

„E sorok írója... reformátusnak született, s hálás a kálvinizmusnak azért a szabad, tiszta levegőért, amelyben látni tanult.”

(*Dr. Szilágyi Ferenc könyvéből*)

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Dr. Bodolay Géza, Dr. Ritoók Zsigmond, Hegyi-Füstös István, Dr. Papp Vilmos, Dr. Cseh Lajos, Kövespataki László, Mikó László, Pintér Mihály.* Felelős szerkesztő és képszerkesztő: *Dr. Békefy Lajos.* Felelős kiadó: *D. h. c. Szabó Dániel.* Törzslés: *Heckmann Tamás.* Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Bp., Ráday u. 28. Tel.: 476-3211. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belsőre évi 600 Ft, külföldre (a velünk határos országokba) 1600 Ft, Európa és a tengerentúl más országaiba 20\$. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományaikat is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készült a Százszorszép Kft. nyomdájában. Felelős vezető: *Vas Ágota.* Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

Internet cím: www.parokia.net

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével! Egy példány ára: 100 Ft

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

Augusztus

30.: a THÉMA Egyesülettel, a Biblia Szövetséggel, a Magyar Református Missziói Szövetséggel, a Református Megújulási Mozgalommal közösen volt konferencia a budapesti Németajkú Egyházközség templomában „Magyarság és reformátusság a XXI. században” címmel, amelyen szövetségünket *dr. Bodnár Ákos* elnökségi tag képviselte.

Szeptember

6-7.: a Budapest-Északi Területi Szervezetünk presbiteri konferenciája Tahiban volt.
13.: a Dunamelléki Egyházkerület rendezett egyházközségi presbiteri-gondnoki értekezletet „Dunamelléki felelősségünk a magyar reformátusság sorskérdéseiben” címmel, amelyen *Balla Tibor* és Nagy

Ferenc József tiszteletbeli elnök és *Mikó László* missziói titkár is szolgált.

19.: a Zsinat Ifjúsági Irodája szervezésében volt megbeszélés a 2003-ban rendezendő 1. Országos Református Ifjúsági Találkozó tárgyában, ahol *Váczai Gábor* titkár képviselte Szövetségünket.

21.: Budapesten, a Pestszentlőrinc-Szemeretlepi Egyházközségben a Budapest-Déli Területi Szervezetünk tartott körzeti presbiteri csendesnapot, ahol *Balla Tibor* tiszteletbeli elnök is szolgált.

25-28.: tartotta Szövetségünk 6. Országos Presbiteri Konferenciáját Berekfürdőn, amelyről lapunk más helyén számolunk be.

29.: a Délpesti Területi Szervezetünk Jászki-séren, a ceglédi és jászói körzet presbiteri számára folytatta a presbiterképző alkalmak sorozatát.

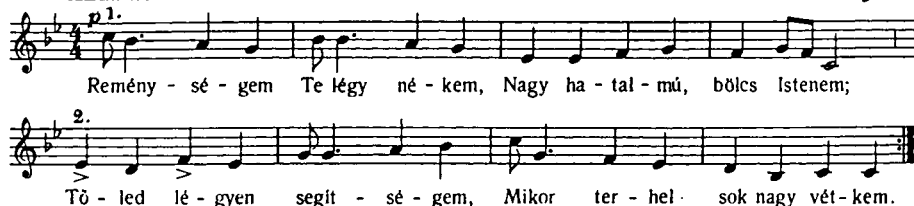
30.: a Presbiter 5. számát lezáró szerkesztő bizottsági ülés.

Ádám Jenő: Reménységem

Rimay János

KÁNON
Andante

Ádám Jenő

Remény - sé - gem Te légy né - kem, Nagy ha - tal - mú, bölcs Istenem;
Tö - led lé - gyen segít - sé - gem, Mikor ter - hel - sok nagy vét - kem.

A teremtett világ még vár – de meddig? (Róma 8,19)

A környezetvédelem johannesburgi konferenciájának idején mindannyiunkat foglalkoztatott valamilyen módon és mértékben a kérdés: van-e hosszútávú jövője, túlélési esélye Földünknek? Ez a kérdés már a bibliai korok embereit is foglalkoztatta. Fogalmaikat kölcsönvéve, ma így is kérdezhetünk: a sok erdőtüz, a félelmetes erejű és méretű áradások, a légkör átlaghőmérsékletének bőrünkön érzékelhető emelkedése, a mind égetőbb napfény felettünk és a mind szárazabb talaj lábunk alatt nem jelenti-e azt, amit 30 éve fogalmaztak meg külföldi testvéreink: sodródunk a környezetpusztulás nagypénteke felé, de lesz-e még húsvétja a természetnek? Mások meg a káini kérdést így fordították le: Avagy őrizője vagyok-e környezetemnek? Az ökológiai káinok korszakát éljük, miközben a teremtett világ sóvárogva várja Isten fiainak megjelenését. Hiszen a teremtett világ szenved a pusztító emberi hatalomtól, a felelőtlenségtől és önzéstől. Sok ember csak kizsákmányolható nyersanyagforrást lát a természetben, nem teremtésbeli társat, testvért. Márpedig a mind több katasztrófába sodort környezet néma kiáltása, jajszava minden elhamvadó fa, kihalt állatfaj, tiltakozó kiáltása az áradó Tisza, Duna, Elba és Jangece. Vajon így értjük-e a természeti katasztrófákat, kihalljuk-e belőlük az ökológiai segítségkiáltást, protestálást? Vagy már elnehezült a hallásunk is? Most még a természet hozzánk fellebbez kegyelemért, de holnap talán már végzetesen magával ragad saját pusztulásába. Mit tudunk még tenni? Komolyan kellene vennünk végre Albert Schweitzer intését: „Csak akkor erkölcsös az ember, ha rászánja magát minden élet feltétlen védelmére!”. Meg arról sem szabadna megfeledkeznünk, hogy Isten a teremtett világra rámosolygott, s kimondta: Imé, mindez jó. Mára ezt a mosolyt csaknem felismerhetetlenül torzította az emberi szívtelesség. A teremtett világ pedig – talán minden korábbinál jobban – várja Isten fiainak megjelenését. Hogy pártfogói, védőügyvédei legyünk az élet-halál perben. De tud-e, akar-e gyülekezetiünk, egyházunk, meg a politikai, és a gazdasági hatalom eleget tenni ennek a közbenjáró szolgálatnak? Mert erről az erkölcsi minimumról, de túlélési maximumról van szó: minden élőlény néma kiáltását meghallva, fogalmazzuk meg a természet fohászát Istenhez, s kérelmét, panaszát az emberekhez: Uram, irgalmazz! Segítségét életben maradni! Hisz' a gyönyörű természetből mára a tettesek és áldozatok szenvedésközössége lett, vidracsapda, melyből nincs menekése senkinek. Az egyetlen esély az isteni kegyelem, irgalom, mely megújulást adhat még, valamint a józan belátás, mely eltökéli magát arra, hogy a maga módján menti a menthetőt! Vajon tudjuk-e még testvérré, teremtésbeli társá tenni a természetet, a környezetet, vagy végleg magunkra haragítottuk? Lesz-e még ökológiai tavasz, lesz-e még jó szívvel, gondtalan örömben eltölthető szombatja és vasárnapja a világnak? A viharok nyomán feltűnő káprázatos szivárványok hirdetik-e még a jövő nemzedékeknek Isten békülékenységét vagy egy boldogabb világ itt felejtett ereklényeként tűnnek fel, el-lenünk szóló, égre írt vádiratként? 1855-ben az egyik indiánfőnök az USA elnökének ezt írta: „A nagy Fehér Ember nem tekinti testvérenek a földet. Tönkreteszi leendő unokái termőföldjét. Étvágya pusztává alakítja a zsenge fűtől zöld határt is”. Vajon meghallják-e azok, akiket illet ebből az indián panaszból a teremtett világ fellebbezését hozzánk? S milyen választ adnak ma erre Washingtonban, Johannesburgban, Prágában és Budapesten? Túlélést segítő, felelős tetteket sürgető választ? Lutherét, aki még a teremtés utolsó délutánjára is szinte előírta a remény almafájának ültetését? Mikor születik meg végre a népek szívében az ökológiai irgalom kultúrája? Mikor születünk végre testvérré, pártfogóvá, szószólóvá az öreg, de még mindig várakozó földanya és anyaföld számára? Uram, Isten, siess minket megsegíteni!

Dr. Békefy Lajos

Köszönöm (Hálaadás a reformációért)

Köszönöm az Igét,
A teremtő Lelket,
Luther meleg szívét,
A kálvini rendet.

Köszönöm a vihart
Uram, ami támadt,
Ami belénk nyilallt,
S megóvta hazánkat.

Köszönöm a máglyák
Fellobbanó lángját,
A nápolyi gályák
Hitteli zsoldárát.

Köszönöm kezednek
Áldott magvetését,
Jóságos szemednek
Rajtunk-pihenését.

Köszönöm kegyelmed,
Mi megtartja népünk,
Tudja agg és gyermek:
Elég lesz ez nekünk.

Köszönöm a békét,
Mit Igédben hoztál,
Fiad drága vérért,
Mellyel feloldoztál.

Köszönöm, hogy elmúlt
Minden, ami régi,
S előttünk a szent út:
Végre célhoz érni.

Ürögdi Ferenc